

Universitetsförvaltningen
Utbildningsavdelningen
Christina Joos, Handläggare

Handlägningsordning för hantering av misstanke om försök till fusk

Inledning

Frågan om fusk och särskilt plagiat har aktualiserats alltmer de senaste åren. Arbetsformer såsom litteratursökning, datainsamling och analys av data används i allt högre grad, vilket ställer högre krav på studenternas förmåga att följa etablerade konventioner för akademiskt skrivande.

Även om antalet anmälda ärenden har ökat kraftigt de senaste åren, är de i absoluta tal trots allt få, vilket innebär att en enskild lärare relativt sällan kommer i kontakt med frågor om fusk. Denna handlägningsordning har därför tagits fram för att ge stöd till lärare och annan personal som hanterar dessa frågor samt för att säkerställa att frågor om misstänkta fall av vilseledande/fusk hanteras på likartat sätt inom hela KI. Handlägningsordningen gäller för ärenden som rör studenter på grundnivå och avancerad nivå och forskarnivå.

För att minska antalet fuskärenden är det viktigt att arbeta förebyggande. KI har de senaste åren därför arbetat systematiskt för att motverka fusk, t.ex. har flera seminarierier för lärare anordnats. Vidare har KI sedan några år tillbaka en campuslicens på antiplagieringssystemet Urkund och Styrelsen för utbildning har beslutat att alla examensarbeten på grundnivå och avancerad nivå som lämnas in för examination ska gå via Urkund. Det allra viktigaste förebyggande arbetet sker dock i undervisningssituationen. Nedan återfinns tips på hur man som lärare kan motverka fusk:

- Betona vikten av det ”akademiska samtalet” i högre utbildning och förmågan att granska, kritisera och bedöma olika typer av vetenskapliga arbeten. Säkerställ att studenterna har en gedigen utbildning i att skriva akademiskt korrekt. Det har i ett flertal disciplinärenden visat sig att studenternas reella kunskaper vad gäller vetenskapligt skrivande inte motsvarar de formella. Var så konkret som möjligt med exempel på fall och situationer. Informera/påminn kontinuerligt om gällande regler kring källhantering och referenser vid PM- och uppsatsskrivande.
- Risken för att studenter lockas att plagiera texter i examensarbeten och uppsatser minskar om handledaren har möjlighet att följa studentens skrivprocess. Läs därför studentens manus och diskutera det med studenten i olika stadier och inte enbart när hela arbetet lämnas in.

- Informera skriftligt om i hur stor utsträckning samarbete är tillåtet vid hemtentamen.
- Undvik att ge examinationsuppgifter där svaren med lätthet kan hämtas från internet eller från kamrater. Exempel på sådant som vi av erfarenhet vet plagieras är laborationsrapporter på laborationer som använts under flera år på en kurs.
- Se till att alla instruktioner inför en examination ges skriftligt. Tänk på att en pedagogisk situation blir till en fråga om juridik i den händelse misstanke om fusk/plagiat lämnas till rektor.
- Skriv resultat på tentamen med permanentpenna och dra ett streck över ej besvarade frågor.
- Behåll en kopia av tentamenssvaren.
- Påminn studenterna om att inte lämna kvar sina arbeten i publika datorer.
- Studenter upplever det som orättvist om någon åker ”snålskjuts” vid grupparbeten. Informera därför om att examinationen sker individuellt.
- Fusk och plagiat är vanligare förekommande i kurser som de studerande uppfattar som mindre centrala i utbildningen. Försök därför att utgå från och/eller relatera innehållet i kursen till de yrken som utbildningen leder till.
- Informera studenterna om att KI använder Urkund – det kan avhålla dem från att plagiera. Ur rättsäkerhetssynpunkt är det bra både för läraren och för studenten om Urkund används.
- Uppmana studenterna att läsa: ”*Det är förbjudet att fuska*” som finns på KI:s webbplats.

Vad är fusk?

Enligt högskoleförordningen (1993:100), 10 kap. 1 § är fusk när studenten ”med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när en studieprestation annars ska bedömas”.

Det finns olika typer av vilseledande/försök till vilseledande. Nedan anges några *exempel* på vad KI anser kan vara försök att vilseleda:

- att kopiera text från Internet eller andra källor utan att källhänvisa
- att *otillåtet* samarbeta med annan student (till exempel att studiekamraters svar är identiska trots att uppgiften är individuell)¹

¹ Av instruktionen till t.ex. hemtentamen ska det framgå i vilken utsträckning det är tillåtet att samarbeta. Här finns det en gråzon. Att studenterna tillsammans diskuterar olika frågeställningar är ofta positivt för inlärningsprocessen, men det är viktigt att det framgår huruvida de sedan ska lösa examinationsuppgiften tillsammans eller individuellt.

- att kopiera en annan students uppsats eller annat skriftligt arbete
- att vid salskrivning ta med/använda andra hjälpmedel/saker till skrivplatsen än de som enligt KI:s regler för tentamensskrivning är tillåtna.

Åtgärder som kan vidtas är varning och avstängning. Ett beslut om avstängning innebär att studenten inte får delta i undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen vid högskolan. Beslut om avstängning får avse sammanlagt högst sex månader.

Hur hanterar man misstanke om försök till vilseledande?

Institutionens hantering av ärendet

- En lärare, tentamensvakt eller motsvarande som misstänker försök till vilseledande vid examination eller när en studieprestation annars ska bedömas, ska omgående informera examinator. För att få en uppfattning av om misstanke till försök till vilseledande föreligger eller ej bör ett samtal sedan föras med studenten innan beslut om eventuell anmälan fattas. På institutionen ska man dock inte utreda ärendet utan endast konstatera om grundad misstanke föreligger och i sådana fall göra en anmälan. Utredningen görs av rektor utsedd tjänsteman. Om institutionen (examinator) inte finner grund för att studenten försökt att vilseleda (fuska) ska ärendet inte anmälas. Observera att man inte kan anmäla en student för fusk vid uppsatsskrivande om uppsatsen ännu inte lämnats in för examination. Observera även att en student som blir misstänkt för fusk har rätt att slutföra provet. Dock rättas det inte utan förvaras i förseglat kuvert i avvaktan på beslut.
 - Varje ärende ska hanteras skyndsamt och på ett korrekt sätt. Hänsyn ska tas till individens rättssäkerhet och rätt till integritet. Ett samtal med studenten bör alltid vara öppet hållet där studenten ges möjlighet att förklara det inträffade. En student som blir underrättad om att institutionen misstänker att hon/han försökt fuska kan reagera med chock, vilket kan försvåra förmågan att ta emot och hantera information. Det är därför viktigt att examinator/motsvarande försäkras sig om att studenten förstått att ärendet kommer att anmälas till rektor. Informera gärna om möjligheten att få stöd och hjälp av studentkårens studentombud respektive doktorandombud. Varje kontakt med olika parter i ärendet bör dokumenteras skriftligt. När det gäller information om hur ärendet kommer att handläggas, hänvisas studenten till handläggaren på Utbildningsavdelningen vid universitetsförvaltningen om det gäller studier på grundnivå eller avancerad nivå. Om det gäller studier på forskarnivå hänvisas till handläggaren på Forsknings- och forskarutbildningsavdelningen.
 - Om grundad misstanke om försök till vilseledande kvarstår efter examinatorns överläggning med läraren samt samtal med studenten, ska en skriftlig anmälan göras till rektor. Av anmälan ska följande framgå:
-

- uppgifter om anmälaren – namn, funktion och institution
- studentens namn och personnummer
- vilket program/kurs studenten studerar på samt vilken termin det rör sig om
- en beskrivning av ärendet och vilken typ av vilseledande man misstänker att det är frågan om samt uppgift om hur man på institutionen kommit fram till att det föreligger grundad misstanke om fusk
- kopia på den examinationsuppgift man anser att studenten lämnat in i syfte att vilseleda – och när det gäller plagiat även en kopia på originaltexten – samt andra för ärendet relevanta handlingar

Anmälan undertecknas av examinator. Om institutionen bedömer att studenten inte medvetet försökt vilseleda, ska ärendet inte anmälas till rektor. I de fall det till exempel rör sig om plagiat på grund av slarv, måste dock institutionen ta ställning till huruvida delar av eller hela uppgiften ska underkännas.

Studenten upplyses om att en anmälan är gjord. Om studenten känner till att institutionen överväger att göra en anmälan, bör hon/han informeras även om beslutet blir att inte anmäla.

Under tiden anmälan mot studenten utreds, fortsätter studenten att delta i undervisning och examination. Dock rättas inte den uppgift som anmälan rör i avvaktan på att ärendet avgörs.

Rektors/disciplinnämndens hantering av ärendet

Ärenden som anmäls till rektor utreds av universitetsförvaltningen. Utredningen består bland annat i att studenten ges tillfälle att yttra sig över anmälan. När handläggaren bedömer att tillräckligt underlag föreligger, avgör rektor – i förekommande fall efter samråd med den lagfarna ledamoten – om ärendet ska:

1. lämnas utan vidare åtgärd,
2. föranleda varning från rektor, eller
3. hänskjutas till disciplinnämnden för prövning (disciplinnämnden består av rektor som ordförande, en lagfaren ledamot, en lärarrepresentant och två studentrepresentanter).
 - Om rektor beslutar att ärendet ska lämnas utan åtgärd, avslutas ärendet i och med detta. Den anmälda examinationsuppgiften ska i dessa fall rättas.
 - Beslutar rektor om varning har den anmälda studenten möjlighet att få beslutet prövat av disciplinnämnden. Sekreteraren i disciplinnämnden underrättar studenten om denna rättighet. Vill studenten inte få rektors beslut ytterligare prövat avslutas ärendet. En varning syns inte i Ladokutdrag eller på examensbeviset, men observera att en varning innebär att examinationsuppgiften ska förklaras som ogiltig.

- Om rektor beslutar att hänskjuta ärendet till disciplinnämnden kallas examinator och/eller den som påtalat försök till vilseledande och studenten till nämndens sammanträde. Efter att berörda hörts i ärendet får de lämna rummet medan nämnden fattar sitt beslut.
- Nämndens beslut resulterar antingen i ingen åtgärd, varning eller avstängning i upp till sex månader.
- Om beslutet innebär avstängning informerar sekreteraren i disciplinnämnden berörda studieadministratörer och CSN. Anmälaren och studenten informeras oavsett utgången i ärendet.

Överklagande

Beslut av en disciplinnämnd om avstängning eller varning kan överklagas till förvaltningsrätten. Beslutet ska överklagas skriftligt och ställas till den myndighet som har meddelat beslutet, dvs. i detta fall KI. Överklagandet ska ha inkommit inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om KI inte finner anledning att ompröva beslutet, överlämnas ärendet till förvaltningsrätten. Alla studenter som fälls för fusk vid KI informeras om sin möjlighet att överklaga.

Urkund – ett stöd i arbetet med att upptäcka och motverka fusk

Sedan 1 januari 2007 använder KI Urkund. Urkund är ett automatiserat system som kontrollerar studenternas examinationsuppgifter mot Internet, förlagsmaterial och studentmaterial. Om någonting i uppgiften uppvisar likheter med innehållet i källorna informeras läraren om detta. Med Urkund är chanserna att upptäcka fusk större samtidigt som rättssäkerheten för studenterna ökar i och med att samtliga examinationsuppgifter i en studentgrupp kontrolleras. Huvudsyftet med Urkund är dock inte att upptäcka fusk utan att avskräcka studenterna från att plagiera.

Varje utbildningsprogram har en kontaktperson för Urkund. Om du vill veta mer om hur man använder systemet kan du vända dig till din programhandläggare för information. Du kan även vända dig till sekreteraren i disciplinnämnden.

Kontakt

Frågor rörande handläggningen av disciplinärenden ställs till handläggaren i Disciplinnämnden.